

PORTUGALIN KUNINKAAN MURHASTA

Portugalilaisen seikkailijan murhaa käsitellessään porvarellinen lehdistö, suunnaltaan kaikkein liberaalisin ja „demokraattisinkaan”, ei voi tulla toimeen ilman mustasotnialaista moraalista.

Ottakaamme esimerkiksi Euroopan erään parhaan porvarellis-demokraattisen sanomalehden, „*Frankfurtin Lehden*”, erikoiskirjeenvaihtaja. Hän aloittaa kertomuksensa puolittain leikkillisellä ilmoituksella siitä, kuinka kirjeenvaihtajalauma heti sensaatiotiedon saatuaan ryntäsi — kuin saaliin kimppuun — Lissaboniin. Jouduin — kirjoittaa tämä herra — samaan makuuosastoon erään tunnetun lontoolaisen sanomalehtimiehen kanssa, joka alkoi kerskailla kokeneisuudellaan. Samanlaisen syyn vuoksi hän oli nähkääs käynyt jo Belgradissa ja voi katsoa itsensä „erikoiskirjeenvaihtajaksi kuningasmurhatapauksien alalla”.

...Niin se, mitä Portugalin kuninkaalle tapahtui, on todellakin kuninkaiden „ammattillinen tapaturma”.

Ei ole ihme, että saattaa ilmaantua ammattikirjeenvaihtajia, jotka kuvaavat heidän ylhäisyyksiensä ammattillisia „vastoinkäymisiä”...

Mutta niin voimakasta kuin tuollaisilla kirjeenvaihtajilla onkin halvan ja vulgäärin sensaation aines, raivaa totuus kuitenkin toisinaan itselleen tien. „Eräs vilkkaimmassa kauppakorttelissa asuva kauppias” kertoi „*Frankfurtin Lehden*” kirjeenvaihtajalle seuraavaa: „Hetimitä, kun sain tietää tapahtumasta, nostin surulipun. Hyvin pian luokseni alkoi kuitenkin tulla ostajia ja tuttavita tiedustellen, olenko menettänyt järkeni, olenko päättänyt pilata ystävyysuhteeni. Kysyin heiltä, eikö heistä tosiaankaan kukaan tunne sääliä.

Te ette voi uskoa, hyvä herra, minkälaisia vastauksia minä siihen sain! Ja niinpä korjasin surulipun pois”.

Esitettyään tuon kertomuksen liberaalinen kirjeenvaihtaja järkeilee:

„Kansa, joka luontonsa puolesta on niin hyväntahtoista ja herttaista kuin Portugalin kansa, on nähtävästi joutunut käymään huonon koulun ennen kuin se on oppinut niin armottomasti vihaamaan jopa haudattujakin. Ja jos se on totta,— se on epäilemättä totta ja vaikenemalla siitä vääristäisin historiallisen totuuden,— jos kruunatululle uhrille langettavat tuomionsa muutkin kuin tuollaiset äänettömät mielenosoitukset, jos joka askelella saatte kuulla, jopa „järjestyksen miesten” suusta, haukkumasanvoja murhatusta, niin on luonnollista, että pyritään tutkimaan se asianhaarojen harvinainen yhteenpunoituminen, joka tekee kansan psykologian niin epänormaaliaksi. Sillä kansan, joka ei tunnusta kuolemalla olevan edes vanhaa pyhää oikeutta sovittaa kaikki maalliset synnit, sellaisen kansan täytyy olla joko moraalisesti jo rappeutunut tai täytyy olla olemassa olosuhteet, jotka synnyttävät äärettömän vihan tunteen, joka sumentaa oikeudenmukaisen, selvän arviokyvyn”.

Oi, te herrat liberaaliset tekopyhät! Miksi ette julista moraalisesti rappeutuneiksi niitä ranskalaisia oppineita ja kirjailijoita, jotka tähän saakka vihaavat ja kiihkeästi haukkuvat ei ainoastaan vuoden 1871 Kommuunin johtohenkilöitä, vaan myöskin vuoden 1793 johtohenkilöitä? ei ainoastaan proletaarisen vallankumouksen taistelijoita, vaan jopa porvarillisenkin vallankumouksen taistelijoita? Siksi, että „normaalialia” ja „moraalista” on nykyisen porvariston „demokraattisille” lakeijoille se, että kansa „hyväntahtoisesti” sietää kruunattujen seikkailijoiden minkälaisia hyvänsä säädyttömyyksiä, ruokottomuuksia ja petomaisuuksia.

Muutoin — jatkaa kirjeenvaihtaja (s.o. muutoin kuin poikkeuksellisten olosuhteiden perustalla) — „ei voitaisi käsittää sellaista ilmiötä, että jo tänään eräs monarkistinen sanomalehti kirjoittaa kansan viattomista uhreista miltei suuremmalla murheella kuin kuninkaasta, ja me näemme jo nyt täysin selvästi, kuinka alkaa syntyä legendoja, joissa murhaajat ympäröidään maineen sädekehällä. Vaikka miltei kaikkien murhayritysten yhteydessä poliittiset puolueet kiihuttavat sanoutumaan irti murhaajista, niin Portugalin tasavaltalaiset suorastaan ylpeilevät sillä, että „helmikuun 1 päivän marttyyrit ja sankarit” ovat heidän riveistään”...

Porvarillinen demokraatti menee innostuksissaan niin pitkälle, että on valmis julistamaan „vallankumoukselliseksi

legendaksi” — Portugalin kansalaisten kunnioituksen sel-
laisia ihmisiä kohtaan, jotka ovat uhranneet itsensä perus-
tuslakia pilkkanaan pitäen kuninkaan kukistamisen
asialle!

Toisen porvarillisen sanomalehden, milanolaisen „*Corriere della Sera*’n” * kirjeenvaihtaja kertoo portugalilaisen sensuurin riehunnasta kuningasmurhan jälkeen. Sähkö-
sanomia ei anneta lähettää. Ministereille ja kuninkaille ei
ole ominaista „hyväntahtoisuus”, joka kunnan porvaria
kansanjoukkojen ominaisuutena niin miellyttää! Sodassa
sodan tavalla, päättelevät syystä portugalilaiset seikkailijat,
jotka ovat ottaneet murhatun kuninkaan paikan. Yhteys-
vaikeudet tuntuvat yhtä voimakkaasti kuin sodassa. Tietoja
joudutaan lähettämään kiertoteitse, ensiksi postissa Parii-
siin (ehkä jollain yksityisosoitteella) ja sieltä sitten Mila-
noon. „Venäjälläkään”, kirjoittaa kirjeenvaihtaja helmikuun
7 päivänä, „ei sensuuri ole vallankumouksen kuumimpina
kausina riehunut milloinkaan sellaisella vimmallalla kuin nyt
Portugalissa”.

„Eräät tasavaltalaiset lehdet”, tiedottaa tuo sama kir-
jeenvaihtaja helmikuun 9 p:nä uutta lukua, „kirjoittavat
tänään (kuninkaan hautauspäivänä) sellaisella kielellä, jota
en mitenkään rohkene sähkösanomassa toistaa”. Tiedotuk-
sessa helmikuun 8 päivältä, joka tuli perille myöhemmin
kuin edellinen, esitetään „*Pays*” ** lehden lausuma hauta-
jaismenoista:

„Kannetaan kahden monarkin maallisia jäännöksiä — luhistuvan
monarkian tarpeetonta maallista tomua, monarkian, joka pysyi pystyssä
kavallusten ja etuoikeuksien avulla ja ryvetti rikoksillaan historiamme
kaksi vuosisataa”.

„Tuo lehti on tietysti tasavaltalainen”, lisää kirjeenvaih-
taja, „mutta eikö tuollaisia lauselmia sisältävän kirjoituksen
ilmaantuminen kuninkaan hautauspäivänä ole kuvaavaa?”

Me puolestamme lisäämme vain, että voimme valittaa
vain sitä, että tasavaltalainen liike Portugalissa ei tehnyt
kyllin päättäväisesti ja avoimesti selvää kaikista seikkaili-
joista. Me valitamme sitä, että Portugalin kuninkaan mur-
hassa näkyy vielä selvästi saaliittolaisen, s. o. voimattoman
ja olemuksensa puolesta tarkoitusperäänsä saavuttamatto-

* — „Iltakuriiri”. *Toim.*

** — „Maa”. *Toim.*

man, terrorin aines, samalla kun se todellinen, yleiskansallinen, todella maatauudistava terrori, jolla Ranskan Suuri vallankumous teki itsensä kuuluisaksi, oli heikkoa. Mahdollista on, että tasavaltalainen liike nousee Portugalissa vielä korkeammalle. Sosialistisen proletariaatin myötätunto tulee aina olemaan tasavaltalaisten puolella monarkiaa vastaan. Mutta tähän saakka on Portugalissa onnistuttu vain *pelästyttämään* monarkiaa kahden monarkin murhalla, mutta ei ole onnistuttu *kukistamaan* monarkiaa.

Sosialistit ovat kaikkien Euroopan maiden parlamenteissa ilmaisseet, kuka mitenkään on osannut ja voinut, myötätuntonsa Portugalin kansalle ja Portugalin tasavaltalaisille sekä inhonsa hallitsevia luokkia kohtaan, joiden edustajat ovat tuominneet seikkailijan murhan ja ilmaisseet myötätuntonsa hänen seuraajilleen. Toiset sosialistit lausuiivat parlamenteissa suoraan julki mielipiteensä, toiset — poistuiivat istuntosaleista, kun siellä ilmoitettiin osanotosta „kärsimään joutunutta” monarkiaa kohtaan. Wandervelde valitsi Belgian parlamentissa „keskitien” — huonoimman tien — pinnistäen suustaan fraasin, että hän kunnioittaa „kaikkia vainajia”, siis sekä kuningasta että hänen murhaajaansa. Luulemme, että Wandervelde jää yksinäiseksi koko maailman sosialistien keskuudessa.

Tasavaltalainen perinne on Euroopan sosialisteilla kovasti heikentynyt. Se on ymmärrettävää ja osittain sitä voidaan puolustella,— nimittäin sikäli, mikäli *sosialistisen* vallankumouksen läheisyys riistää *porvarillisen* tasavallan puolesta käytävältä taistelulta käytännöllisen merkityksen. Mutta usein tasavaltalaisen propagandan heikkeneminen ei merkitse proletariaatin täydelliseen voittoon suuntautuvan pyrkimyksen virkeyttä, vaan proletariaatin vallankumouksellisten tehtävien käsittämisen heikkoutta yleensä. Arvostellessaan v. 1891 Erfurtin ohjelmaa Engels ei suotta kaikella tarmollaan korostanut saksalaisille työläisille tasavallan puolesta käytävän taistelun merkitystä, sitä mahdollisuutta, että myöskin Saksassa sellainen taistelu nousee päiväjärjestykseen ¹³².

Meillä Venäjällä on taistelulla tasavallan puolesta välittömästi käytännöllinen merkitys. Vain kansansosialistien tai „sodemi” Malishevskin (ks. hänestä „Proletari” № 7) tapaiset viheliäisimmät poroporvarilliset opportunistit saattoivat tehdä Venäjän vallankumouksen antamasta

kokemuksesta sellaisen johtopäätöksen, että taistelu tasaval-
lasta jää Venäjällä toiselle sijalle. Päinvastoin, nimenomaan
vallankumouksemme antama kokemus on osoittanut, että
taistelu monarkian hävittämiseksi liittyy Venäjällä erotta-
mattomasti taisteluun maasta talonpojille ja vapaudesta
koko kansalle. Nimenomaan vastavallankumouksemme
antama kokemus on osoittanut, että sellainen taistelu
vapaudesta, joka ei kajoa monarkiaan, ei ole taistelua, vaan
poroporvarillista pelkuruutta ja velttoutta tai kansan
suoranaista pettämistä porvarillisen parlamentarismien
onnenonkijain taholta.

*„Proletari” № 22,
(maaliskuun 3)
helmikuun 19 pnä 1908*

*Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan*
